

העיתר? לפי חזון ההסרטה שלה עם גומון. זו רק התחלה.
איד אמר פרידריך ניטשה על כרמן, כשרצה לנגח בה את ריכרד וגנר? כל דבר אלוהי מהלך על רגליים עדינות."

ישראל רק בימי ראשון

ההתנפלות ההיסטרית של הקהל על ימי הראשון בחצי-מחיר מעוררת את התנגדותם של בעלי הסרטים הטובים. כמה זמן יימשך האביב בקוסה?

ענף הקולנוע בארץ המציא לעצמו גולם כדרכם של גלמים. קם זה על יצרו ומעורר עתה תרעומת רבה. שמו של הגולם: היום הראשון בחצי מחיר.

מזה ששה שבועות זוכים אורחי ישראל לכרטיסים בחצי המחיר, אם הם בוחרים ללכת לקולנוע בימי א' בשבוע. מרוע דווקא ימי א' משום שזה נחשב תמיד ליום חלש בכתי הקולנוע, מפני שהישראלי הממוצע, אחרי שבילה בסוף השבוע, העדיף להעביר ערב זה בביתו. כלומר, כל הנזק לא יכול היה להיות גדול במיוחד.

הקהל סבר אחרת, בתקופה זו של היסטריה כלכלית, אם ביום א' משלמים חצי מחיר — הולכים כולם לקולנוע בימי א'. המיספרים העידו עד מהרה שהישראלי מוכן לשנות את הרגליו, אם זה נוגע למוזמנים שבכיסו. וכך זכתה התוכנית הזאת לתגובה טובה כל-יך, שהיא מפחידה את היוזמים וגורמת להם לחשוב שנית על כל הרעיון.

לא לגרש! המיספרים מעידים שבתי-הקולנוע נועו, אשר ביום רגיל פועלים בתפוסה נמוכה ביותר, מכפילים בימי הראשון את מיספר הצופים פי המישה או שמונה. הכעיה היא, כמובן, של אותם בתי-קולנוע הפועלים כמעט כל השבוע בתפוסה מלאה, כי הם ממילא אינם יכולים להגדיל את התפוסה שלהם. מה עוד שהם חושדים כי צופים אשר היו באים לבקר בימים אחרים, דוחים עתה את הביקור עד לימי א' הקרובים, ובכך גוזלים הכנסה מבעל הסרט ובעל הקולנוע. זאת ועוד. כל מי שיש לו סרט מצליח, טוען שהוא מפסיד הכנסה בטוחה, ואילו כל מי שמציג סרט שאינו מצליח, מתלונן שבגלל יום א' צריך להשמיד ולהציג את הסרט עוד שבוע (ההחלטה על כך נלקעת מיד שבו, שצריך להעביר את שבאים לסרט עד היום השלישי בשבוע). כלומר, אין ספק שהקהל נהנה מכל העניין, ובכתי הקולנוע מודים ששך הכל הצופים עלה בעיקבות היוזמה הזאת, אבל הקופה אינה הנהנית. אז מה עושים?

בינתיים, התוכנית תימשך עוד שבועיים, אחר כך יוחלט. יש מי שמציע במקום יום אחד בשבוע בחצי מחיר, להנהיג יומיים בשבוע, בהנחות של 30 אחוז. הצעה אחרת אומרת, שצריך להעביר את היום שבו יעלה הכרטיס מתחילת השבוע לסופו, כדי שלא ישפיע על ההחלטה אם להחזיק או להוריד סרט. ויש עוד הצעות כהנה וכהנה.

כדאי היה, בכל הדיונים הללו, לזכור רק דבר אחד: מזה שנים טוענים שקהל צופי הקולנוע הולך וקטן, שאי-אפשר להחזיר את אותם שפרשו. הנה, הפעם התבררה התיאוריה הזאת. אל תגרשו שוב את הצופים.

תדרוך חובה לראות:

תל-אביב: פאריס-טכסאס. מאחורי ה-סורגים הערר.
ירושלים: פאריס-טכסאס. מאחורי הסורגים. להיטראוויאטה.
חיפה: פאריס-טכסאס. מאחורי הסורגים. להיטראוויאטה.

תל-אביב:

*** **הספינה מלאה** (בית-התפוצות). הקרנה חד-פעמית ביום ה'. שוויץ). הבימאי השווייצר מארקוס-אימהוף מסיר את הלוט מעל פני הצביעות הישראליות של בני מולדתו, ומספר על גורלה של קבוצת פליטים שהצליחה לעבור את הגבול מגרמניה לשווייץ במלחמת העולם השנייה.

ירושלים

*** **להיטראוויאטה** (סמדר. איטליה): כדאי לראות אופרה זו של ג'וזפה ורדי בגירסתה הקולנועית היפהפיה, ולוא כדי להתכונן להשך וואה עם כרמן של ז'ורז' ביוה, שתעלה בקרוב על הכד (ראה מיסגרת במדור זה). כאן האסתטיקה היא בהתגלמותה מושלמת, עם שני זמרים מער לים המטיבים הפעם לשחק — תרזה סטראטאס ופלאסידו דומינגו. הבימאי: פראנקו זפירלי.

שיני בנים תקהינה

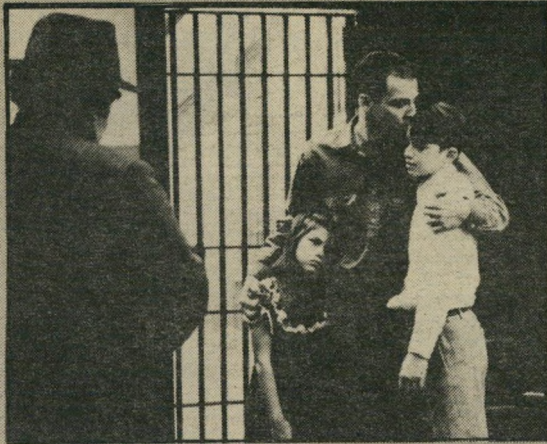
דניאל (סטודיו. תל-אביב. ארצות-הברית) — פרשת הזוג אתל ויוליוס רוזנברג. הזוג היהודי שהוצא להורג בתקופת מקי-

קארתי. באשמת ריגול לטובת ברית-המועצות — אשמה שלא הוכחה אף-פעם די הצורך — מהווה את נושא סרטו החדש של הבימאי סידיני לומט. הנשען על הדומן של אדגר דוקטורוב (מי שכתב גם את רגטיים).

כמו המקור הסיפורתי, זהו סרט מסובך מאוד. משום שהוא נע ללא הרף בין תקופות שונות ומנסה להתמודד עם כמה נושאים בעת ובעונה אחת: דמותה של חברה אשר מוכנה לקבל השתייכות פוליטית כהוכחה לאשמה פלילית, אחריותם של הורים המקדישים את חייהם למטרה מקודשת בעיניהם לגורל צאצאיהם, ובעיית הצאצאים. המנסים להתמודד עם ירושה שלא ביקשו ושאינו להם הכוח הנפשי לעכל.

כל הדברים הללו הם חשובים מאוד, אין ספק שצריך לומר אותם. וכפי שהדגיש גם לומט בביקורו בארץ — כאשר העולם המערבי כולו, כולל ישראל, נוטה ימינה, צריך להזכיר עד כמה אפשרית שואה חדשה. עם זאת, יש לסרט בעיה קשה, בעצם העובדה שמחבר הדומן הוא גם מחבר התסריט, ומשום כך הוא כפה על הקולנוע את הצורה הסיפורית. לא תמיד לטובת הסרט.

הקפיצות התכופות בין תקופה אחת לשנייה מקשות על

מנדי פטנקין: רגע עם ילדיו לפני הכסא החשמלי

פיתוח דמויות של ממש. ומאפשרות רק סקיצות של הזוג התשוד (בסרט הם נושאים את שם המישיפחה אייזקסון) ולהיטותם לאידיאל קומוניסטי.

באורח מוזר למדי, לומט שומר הפעם, שלא כדרכו, על מרחק רב בין המצלמה לבין הגיבורים שלו, ואם יש לכך הצדקה תיאורטית (צריך להראות יחסים בין פרט לחברה) זה מנחית במידה רבה את העוצמה הדרמטית.

המיבנה הנפשי של האבר

מאהביה של מאריה (שחף. תל-אביב. ארצות-הברית) — סירטו הראשון במערב של הבימאי ה-סובייטי אנדרי קונצ'אלובסקי נר-

אה כמו הכרזת-עצמאות מצידו: סרט שכמוהו לא היו מרשים לו לעשות. בשום פנים ואופן, במולדתו.

העלילה מבוססת על סיפור קצר של הסופר אנדרי פלא-טונוב, שזכתה לקישוטים נוספים במהלך הזמן. קונצ'אלובסקי העביר את ההפקה מצרפת, לארצות-הברית. עיקרה — מעשה באדם שאהבתו גדולה עד כדי כך, שהיא גוזלת ממנו את כוח-הגברא. סביב גרעין זה מורכבים זה על גבי זה כמה מרכיבים נוספים: חלק מבעיותיו הנפשיות של הגבר, כך נרמז. מקורן בתקופה שבה היה שבו במלחמת העולם השנייה. כל זה טוב ויפה בתיאוריה, אבל במעשה, כל מה שאינו נוגע ישירות למערכת-היחסים שבין איוון, הבעל הצעיר, למאריה, רעייתו ואהבת-נעוריו, הוא סכימאטי ודל מדי. קושי נוסף שיש בסרט היא עצם ההתעסקות במוסר של שנות הארבעים, כלומר בחברה שמרנית למדי במושגיה. קשה מאוד להאמין בבתוליות של מאריה, שהיא חלק חיוני ביותר בסיפור, עד אשר אין מכריזים עליה במירוש. וללא תכונה זו מתמוטטת על העלילה כולה.

אם בכל זאת מתגברים על המיכשול הזה, יש בסרט כמה רגעים יפים בתיאור מערכת היחסים האפלאטוניות (בלית

ג'ון סבג' ורוברט מיצ'ס: כולם אהבו את מאריה

ברירה) בין השניים.

ג'ון סאוואג' ונאסטאסיה קינסקי, בשני התפקידים הראשיים, ניחנו בחן-נעורים וקסם אישי. הפועל היטב כל עוד אין דורשים מהם לחרוג אל תוך הגיחוך, כמו בסצינת האהבה האחרונה ביניהם. רוברט מיצ'ס כאביו של איוון, יוצא מאדישותו המפורסמת, והבולדוג של קית קארדין גונב את ההצגה בכל תמונה שבה הוא מופיע.

פיחות של הזיות ארוטיות

האשה באדום (בית-היהודה. תל-אביב. ארצות-הברית) — קומדיה מיותרת זו משתמשת בעלילת סרט צרפתי בשם על רווקים נשואים

ובגודים באותה הצורה שבה היה פיל משתמש בצעדי-מחול של אילה. הכל מגושם, מוגזם, מסורבל ובוטה, וכל מי שסבר שג'ון ויילדר הוא האיש שיציעד את הקומדיה האמריקאית קדימה, כרוח מורו ורבו מל ברוקס, צריך לחפש מייד תיקווה אחרת.

ויילדר, שביים את הדיישה הזאת ומופיע בה בתפקיד ראשי, מגלם בעל למופת, שיום בהיר אחד נופל בקסמיה של צעירה חושנית לבושה באדום, ומרגע זה והלאה הופכים חייו למערבולת אחת גדולה של מבוכות ותיסבוכות. לעזרתו מתגייסים שלושת חבריו (צ'ארלס גרודין, ג'וזף בולוניה ומייקל מאדלסטון), המשתדלים לסייע לו בכל נסיונותיו הנואשים להצמיח קרניים לאשתו החוקית והאהובה.

להבדיל מן החן האלגנטי של ז'אן רושפור, שגילם את אותה הדמות בסרט של איו רובר, הופך ויילדר את השלומיאליות העצבנית למעלה עליונה, בוחר במשהו שבין גיחוך להיסטריה כקו התנהגות נורמלית. מכאן והלאה שום דבר לא יכול להציל את הסרט, בוודאי שלא חבריו (בסרט הצרפתי היתה הידידות הגברית אחד המרכיבים החשובים ביותר), שהם במיקרה הטוב ביותר צללים חיוורים.

ג'ין ויילדר וג'ודית אייבי: בין גיחוך להיסטריה

מה שנותר, אם כן, אלה הן המעלות המחוטבות של הגברת קלי לה-ברוק, הנראית כמו בחורה בריאה מאוד בגופה ובנפשה. מתאימה לכל המידות האידיאליות של דיגמון ביגדיים (אה, כן, היא היתה דוגמנית קודם לכן). אבל אין שום סכנה שתגזול את פרס-האוסקר לשנה הבאה או שתשכיח ממשיחה את הדמות החלומית המרתקת של אני דופרי בסרט הקודם.